

BEDRIJF EN BEDRIJVGHEID (vervolg)

de in gevoelvolle bewoordingen van de uitzonderlijke gaven van een goede vriend sedert 37 jaar. „Als soldaat is hij zijn maatschappelijk leven begonnen, als krijgsman heeft hij zijn smartelijke ziekte gedragen”, aldus de heer Van Randwijk, „als een held is hij gestorven”.

Jhr. mr. A. Feith zag op de overledene terug niet alleen in zijn hoedanigheid van burgemeester der gemeente Voorburg, maar tevens in ruimere zin uit de gezichtshoek van de overheid in het algemeen. Deze terugblik leidde spreker tot de gevolgtrekking dat op deze mens wel zeer bijzonder het woord van toepassing is: dat hij niet waarlijk dood is, die in onze harten voortleeft.

De heer A. F. Spies, secretaris van de Centrale Ondernemingsraad van de Van der Heembedrijven, getuigde van de hoogachting die het personeel zijn overleden president-directeur te allen tijde heeft toegedragen op grond van diens warme belangstelling voor zijn medewerkers van laag tot hoog. Ook in de kringen van het personeel wordt zijn verscheiden als een groot verlies gevoeld.

De heer J. P. L. van der Lande, lid van de raad van bestuur van De Wit's Textielnijverheid N.V., gewaagde van de lege plaats welke het overlijden van de heer Van der Heem heeft veroorzaakt in de raden van commissarissen van een groot aantal Nederlandse ondernemingen, waarvan hij als voorzitter of lid deel uitmaakte.

Nadat een koraal uit de Mattheus Passion ten gehore was gebracht, sloten zich de gordijnen van het toneel, waar het stoffelijk overschot temidden van een imposante schat van bloemstukken was opgebaard, geflankeerd door de laatste aflossing van de erewacht, welke maandag tevoren door personeelsleden was betrokken

en sedertdien dag en nacht in functie was gebleven.

Deze indrukwekkende bijeenkomst werd o.m. bijgewoond door de locoburgemeester van 's-Gravenhage, de wethouder van Economische Zaken dier gemeente, en door vele prominente figuren uit het bedrijfsleven, voorzitter en secretaris van Kamer van Koophandel, vertegenwoordigers van talloze organisaties e.d.

Na een korte onderbreking vertrok de rouwstoet via het binnenterrein van het gebouwencomplex door een massale haag van personeelsleden en andere belangstellenden naar de Oosterbegraafplaats in Voorburg, waar het stoffelijk overschot aan de schoot der aarde werd toevertrouwd.

Radioweeld

13 november 1962

L. W. van der Heem †

Op 26 oktober j.l. is in zijn woning te 's-Gravenhage op 68-jarige leeftijd overleden de president-directeur en stichter van Van der Heem N.V., de heer L. W. van der Heem.

Nog niet zo lang geleden spraken wij met „mijnheer Leo” en we kregen daarbij de indruk, dat hij zeker was dan hij wilde laten merken. Maar na een verblijf in een ziekenhuis knapte hij weer op en voelde hij zich wat beter, zodat het einde toch nog onverwacht kwam.

Het heengaan van deze actieve, sympathieke figuur is niet alleen een slag voor het bedrijf, dat hij groot maakte, maar voor het gehele industriële leven van Den Haag en van ons land.

De geschiedenis van het Van der Heem bedrijf, dat in 1927 werd opgericht, is onze lezers welbekend en velen onder u zullen mijnheer Leo hebben gekend, wat een groot voorrecht was, want niet alleen als organisator en leider van een groot bedrijf, maar vooral ook als *mens* was Leo van der Heem een bijzondere persoonlijkheid. Zijn vooruitstrevend personeelsbeleid maar vooral ook de warme belangstelling die hij toonde voor allen die met hem samenwerkten of waarmede hij banden van vriendschap onderhield, maakten hem geliefd.

Zijn helder inzicht in tal van zaken, zijn

vermogen om zich in eenvoudige, maar nooit van humor ontblote taal uit te drukken, maakten dat zijn opmerkingen, zijn raadgevingen en adviezen altijd van groot belang waren.

Hoe velen hebben in de bezettingstijd zijn hulp en steun gehad, waarbij hij dikwijls zijn eigen veiligheid op het spel heeft gezet.

Voor zijn bedrijf is de naam Van der Heem nu historie geworden, maar zeker

is het dat men deze grote sympathieke man nooit zal vergeten.

Zijn heengaan is een gemis, dat blijvend zal worden gevoeld door allen die hem hebben gekend.

Er is een leegte achtergebleven nu Leo van der Heem is heengegaan.

Ir. Polak

Electra
9 november 1962

L. W. van der Heem †

Op 26 October is te Voorburg overleden de heer L. W. van der Heem, president-directeur van Van der Heem N.V.

Tezamen met zijn broer, de heer P. H. J. van der Heem, en ir. J. Bloemsma richtte de overledene op 1 Mei 1926 de firma Van der Heem & Bloemsma op, welke firma zich toelede op de fabricage van radiotoestellen. Een deel van het woonhuis van de heer P. H. J. van der Heem te Den Haag diende tot kantoor en toonkamer, het schuurtje in de tuin tot fabriek. De zoon van de heer P. H. J. van der Heem, de heer J. van der Heem, verzorgde de verkoop.

Met de N.V. Handelmaatschappij R. S. Stokvis & Zonen te Rotterdam kwam enige tijd later een contract tot stand waarbij de door de jonge firma gebouwde toestellen onder de naam Erres op de markt werden gebracht.

In 1928 trad ir. Bloemsma uit de firma. In 1929 werd de onderneming omgezet in een naamloze vennootschap onder de naam: N.V. Radiofabriek en Ingenieursbureau v.h. Van der Heem & Bloemsma, met als directeuren de heren P. H. J. van der Heem en L. W. van der Heem. In 1938 werd de naam van de firma gewijzigd in Van der Heem N.V.

Het bedrijf heeft een gestage groei doorgemaakt, waarbij het aantal werknemers steeg van één in 1926 tot meer dan 3000 thans, werkzaam in fabrieken te Den Haag, Utrecht en Sneek.

In de oorlogsjaren werd de heer L. W. van der Heem lid van de directie van Stokvis, in 1957 volgde zijn benoeming tot president-directeur van Van der Heem N.V.

Ondanks een slopende ziekte heeft hij tot het einde toe al zijn krachten aan het door hem opgerichte bedrijf gegeven.

Op wens van de overledene vond de begrafenis op Woensdag 31 October plaats vanuit het Personeelsgebouw van de onderneming. Daaraan was een herdenkingsbijeenkomst voorafgegaan waarbij alle personeelsleden in de fabrieken te Den Haag Utrecht en Sneek het gesprokene via de omroepinstallaties konden volgen.

Electron

december 1962

Van der Heem bouwt van der Heem

Inzicht en goedhartigheid knutselen en bouwen

Een gezond bedrijfsbeleid in deze tijd eist een hoge mate van specialistische kennis. De bedrijfstop moet steeds meer steunen op het oordeel van deskundige stafleden. De vraag naar goed opgeleide krachten blijft toenemen. Opmerkelijk is, dat telkens weer blijkt, dat deskundigheid alleen onvoldoende is voor een vruchtbaar bedrijfsbeleid. Van doorslaggevende betekenis blijft nog talent en karakter. Leiding kunnen geven, afstand kunnen nemen van de eigen activiteiten, samen kunnen werken, zijn maar enkele eisen, die aan de topmensen in het bedrijfsleven worden gesteld. Het is duidelijk, dat het hier om een schaarse categorie gaat en dat er ook nu nog een nauwe band is tussen de positie en de toekomstmogelijkheden van een bedrijf en de mensen, die leiding geven.

De betekenis van een enkele man voor een bedrijf wordt duidelijk geïllustreerd door de levensgeschiedenis en het levenswerk van de dezer dagen overleden president-directeur van Van der Heem, de heer L. W. van der Heem.

Dat de beroepsofficier van der Heem, tezamen met enkele familieleden en een vriend in 1926 een bedrijf oprichtte is op zich zelf nog niet belangrijk; er werden en er worden zo veel bedrijven opgericht. De mannen, die toen het initiatief namen bleken echter in staat om in betrekkelijk korte tijd een gezond concern op te bouwen, met een geplaatst kapitaal van f 12 mln dat thans een 3000 werknemers omvat, met twee fabrieken in Den Haag en drie in Utrecht, terwijl er nog één in Sneek in aanbouw is.

De technische belangstelling en kennis van L. W. van der Heem bleek al tijdens de militaire dienst en in de vrije tijd. In dienst werd bijvoorbeeld een seintafel geconstrueerd, die aandacht trok en als hobby werden radio's gebouwd. Die hobby werd dus in de twintiger jaren broodwinning. Twee broers en toen een van de twee in 1933 overleed een neef hadden de leiding.

In 1939 werd aan de Maanweg in Den Haag een modern gebouw in gebruik genomen; het bedrijf bood toen aan 500 man werkgelegenheid.

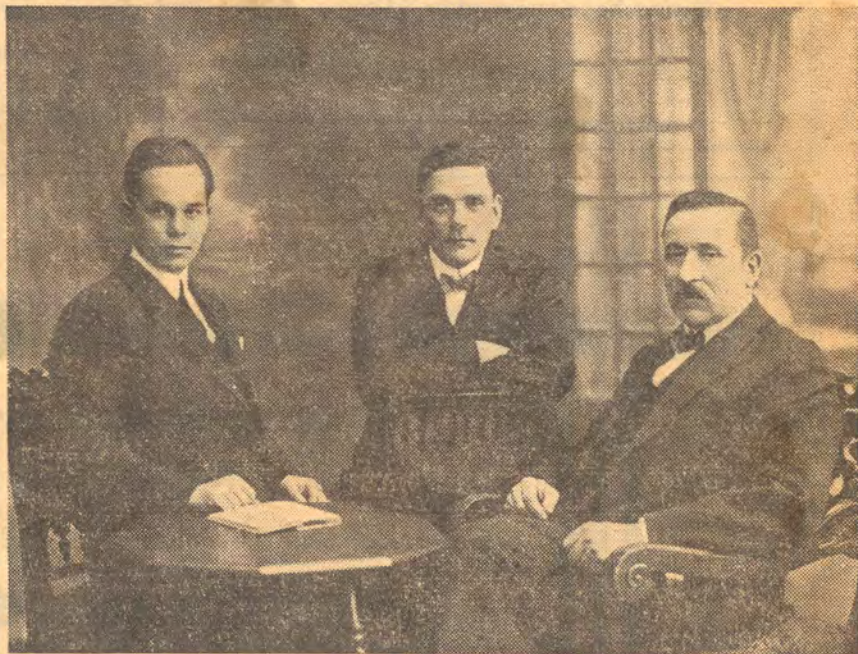
In 1948 kwam een modern ingericht nabewerkingsgebouw gereed, in 1952 — wij noemen slechts enkele voorbeelden — een ruim laboratorium (waarin tevens de fabricage van telecommunicatieapparatuur werd ondergebracht), alsmede een ontspanningsgebouw. In 1955 werd een nieuwe gereedschapmakerij annex bedrijfsschool betrokken, in 1957 een nieuwe fabriek voor radio- en televisiekasten. Met de bouw van een tweede fabriek voor telecommunicatieapparatuur werd in 1961 een begin gemaakt.

Eind 1946 werd een nevenbedrijf gevestigd aan de Abstederdijk in Utrecht, — de voortzetting van een overgenomen fabriek in dezelfde bedrijfstak — juist tien jaar later gevolgd door een tweede vestiging daar ter plaatse aan de Keulsekade en in 1961 door een montagehal in de Bloemstraat.

Begin 1961 werd begonnen met de

gebied (onder andere tropentoestellen), gebruik (tafeltoestellen, radio meubels, zogenaamde portables, autoradio), enz. Tot het assortiment behoren ook radio-grammofoons en platen spelers in verscheidene uitvoeringen.

Uit de rubriek stofzuigers ontwikkelde zich in de loop der jaren geleidelijk die der elektrisch-huishoudelijke toestellen, welke thans — naast

ir J. Bloemsma, L. W. van der Heem,
P. H. J. van der Heem

verscheidene huishoud- en industrie-stofzuigers — onder meer vloerwrijvers en -boenders, ventilatoren en elektrische bedverwarmingsdekens omvat.

Voor elektrische handboormachines is het bedrijf thans de enige fabrikant in Nederland. Nauw hiermee verwant is de amateurgereedschapsuitrusting, het antwoord van het bedrijf op het Doe-het-zelf-verschijnsel.

De in 1948 aan de markt gekomen bromfiets, de Solex, is de enige brommer die trouw gebleven is aan het de ontwerpers destijds reeds vele jaren voor ogen staande ideaal: fietsen zonder trappen.

De Solex-motor wordt volledig in eigen bedrijf vervaardigd in de fabriek aan de Maanweg en vervolgens geleverd aan de Eerste Nederlandse Autorijwielfabriek — ENAF — NV (een vennootschap waarvan alle aandelen in bezit van Van der Heem zijn en waarvan de naam autorijwiel de voorganger is van wat men thans over het algemeen bromfiets noemt), gevestigd aan de Laakweg. Daar vindt de fabricage plaats van het rijwiel en de eindmontage.

Naast verschillende soorten televisietoestellen wordt de telecommunicatie-apparatuur van steeds grotere betekenis. Zo had van der Heem in geldwaarde uitgedrukt het grootste aandeel in het eind 1956 in gebruik genomen radarsysteem voor de beveiliging van de scheepvaart op de Nieuwe Waterweg.

In 1960 ontving het bedrijf een belangrijke order voor de zend- en ontvangapparatuur ten behoeve van de door een aantal NAVO-landen in ge-

L. W. van der Heem

trouwd aan een eigen verkoop, de eveneens in Den Haag gevestigde naamloze vennootschap koopkantoor van der Heem, ruim f 100 landen haar vertegenwoordigingen en steunpunten heeft export van de producten van verschillende merken gebruikt past aan de omstandigheden van de markt.

De heer van der Heem was voorzitter van het college van commissarissen van de volgende afdelingen:

Van Kempen en Begeer (Nederlandse Fabrieken van G. Zilveren Werken), Zeist;

Celluloselakfabriek, Tiel;

„Industrie”, Vassen;

Gereedschappenfabriek J. Sassenheim;

R. S. Stokvis en Zonen, R.

J. C. van Straaten's Lift- en chinefabriek, Den Haag;

De Wit's Textielnijverheid, Rotterdam.

In 1949 werd de heer van der Heem benoemd tot Officier in de Orde van de Oranje Nassau en in 1961 tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

Al dit werk, al die commutaties en ook die onderscheidingen zijn vrucht van de activiteiten van de heer van der Heem. Sterke persoonlijkheid. Sterke karakter. In die persoonlijke „knutselen” en „bouwen”, „vechtlust”, „inzicht” en „goedhartigheid”. „Werken en leveren” was voor de heer van der Heem bijna een levenswijze. Typerend is deze zinswending: „volgens het bevolkingsvrijgezel, is hij in feite met zijn fabriek” en „zelf van strikte eerlijkheid, duldt geen rechtvaardigheid. Door zijn inzicht en groot doorzettingsvermogen is hij voor zijn omgeving een voorbeeld, onder wien men genoeg is te werken”.

Financieel Dagblad
8 november 1962

komstmogelijkheden van een bedrijf en de betekenis van een enkele man voor een bedrijf wordt duidelijk gesteld door de levensgeschiedenis en het levenswerk van de dezer dagen overleden president-directeur van Van der Heem, de heer L. W. van der Heem.

Dat de beroepsfictie van der Heem, tezamen met enkele familieleden en een vriend in 1926 een bedrijf oprichtte is op zich zelf nog niet belangrijk; er werden en er worden zo veel bedrijven opgericht. De mannen, die toen het initiatief namen bleken echter in staat om in betrekkelijk korte tijd een gezond concern op te bouwen, met een geplaatst kapitaal van f 12 mln dat thans een 3000 werknemers omvat, met twee fabrieken in Den Haag en drie in Utrecht, terwijl er nog één in Sneek in aanbouw is.

De technische belangstelling en kennis van L. W. van der Heem bleek al in 1933 overleed een neef hadden de leiding. In 1939 werd aan de Maanweg in Den Haag een modern gebouw in gebruik genomen; het bedrijf bood toen aan 500 man werkgelegenheid. In 1948 kwam een modern ingericht nabewerkinggebouw gereed, in 1952 ontwerpers desjds reeds vele jaren vallen buiten deze samenwerking. De thans nagenoeg alle landen ter wereld bestrijkende export is toevertrouwd v

In 1948 kwam een modern ingericht nabewerkinggebouw gereed, in 1952 ontwerpers desjds reeds vele jaren vallen buiten deze samenwerking. De thans nagenoeg alle landen ter wereld bestrijkende export is toevertrouwd v

verschiedene huishoud- en industrie-gebruik te nemen Starfighther-vliegtuigen. De vervaardigde elektronische apparatuur voor professionele doeleinden (zoals elektronische tellers, voedingssystemen, foto-eletrische systemen, snelheidsmeters e.d.) neemt ook in belangrijkheid toe. Van grote betekenis in de geschiedenis van de onderneming is ook de uitrusting, het antwoord van het bedrijf op het Doehet-zelf-verschijnsel. De in 1948 aan de markt gekomen bomfiets, de Solex, is de enige bromfiets, mer die trouw gebieden is aan het de wereld bestrijkende export is toevertrouwd v

Elind 1946 werd een nevenbedrijf gevestigd aan de Abstederdijk in Utrecht, — de voortzetting van een overgenomen fabriek in dezelfde bedrijfstak — juist tien jaar later gevolgd door een tweede vestiging daar ter plaats aan de Keulsekade en in 1961 door een montagehal in de Bloemstraat.

Begijn 1961 werd begonnen met de bouw van een fabriek in Sneek, waar naar de fabricage van radiotoestellen zal worden overgebracht. Eveneens in 1961 heeft Van der Heem in samenwerking met Philips een naamloze vennootschap gesticht, waarin beide met een gelijk kapitaal participeren, de Verenigde Stozuigfabrieken NV (VSF), die voor beide bedrijven stozuigers en vloerwafers zal gaan fabriceren. Daartoe is een fabriek in aanbouw in Leeuwarden.

De begin 1955 bij Van der Heem in functie getreden ondernemingsraden behoorden tot de eerste in het land. Gedurende de eerste jaren van zijn bestaan legde het bedrijf zich uitsluitend toe op de fabricage van radiotoestellen. In toenemende mate werd daarbij de moeilijkheid onderhouden dat de radioverkoop — in die jaren veel meer dan nu het geval is — sterke seizoensfluctuaties vertoonde. Ter bestrijding van dit euvel werd in 1935 de produktie ter hand genomen van een artikel waarvan het verkoopseizoen in de slappe radiobijval, te weten: stozuigers.

'Tegenwoordig gaat het evenwel niet meer om enkele uitvoeringen, maar worden tientallen types gefabriceerd, gevarieerd naar prijsklasse, voedingbron (wisselstroom, gelijkstroom, batterijapparaten), afzet-

ir J. Bloemsma, L. W. van der Heem, P. H. J. van der Heem

november Dapblad
8 november 1962

an der Heem bouwt an der Heem

zicht en goedhartigheid knutselen en bouwen

gezond bedrijfsbeleid in deze (een hoge mate van specialisatie) kennis. De bedrijfstop moet meer steunen op het oordeel van kundige stafleden. De vraag naar opgeleide krachten blijft bestaan. Opmerkelijk is, dat telkens blijkt, dat deskundigheid onvoldoende is voor een gezond bedrijfsbeleid. Van doorzichtigheid betekent blijft nog taak karakter. Leiding kunnen gestand kunnen nemen van de activiteiten, samen kunnen werken maar enkele eisen, die aan mensen in het bedrijfsleven gesteld. Het is duidelijk, dat er om een schaarse categorie van dat er ook nu nog een nauwe tussen de positie en de mogelijkheden van een bedrijf mensen, die leiding geven.

betekenis van een enkele man in een bedrijf wordt duidelijk geïllustreerd door de levensgeschiedenis van de heer van der Heem, de heer L. W. van der

de beroepsofficier van der Heem samen met enkele familieleden in 1926 een bedrijf opzette. Het is op zich zelf nog niet bekend, hoe er werden en er worden zo rijven opgericht. De mannen, die het initiatief namen bleken in staat om in betrekkelijk kort tijd een gezond concern op te bouwen met een geplaatst kapitaal van 1 mln dat thans een 3000 werkomvat, met twee fabrieken in Wageningen en drie in Utrecht, terwijl er in Sneek in aanbouw is.

Christelijke belangstelling en kennis van L. W. van der Heem bleek al in de militaire dienst en in de Marine. In dienst werd bijvoorbeeld een tafel geconstrueerd, die ook als hobby werden rap gebouwd. Die hobby werd dus in twintig jaren broodwinningsoverleed en toen een van de twee overleed een neef hadden de

In 1949 werd aan de Maanweg in Wageningen een modern gebouw in gebruik genomen; het bedrijf bood toen een ruime werkgelegenheid.

In 1953 kwam een modern ingericht kantoorgebouw gereed, in 1952 werden slechts enkele voorloper — een ruim laboratorium — tevens de fabricage van telecommunicatieapparatuur werd onderzocht, alsmede een ontspanningsgebouw. In 1955 werd een nieuwe fabriek annex bedrijfstrakken, in 1957 een nieuw gebouw voor radio- en televisiekasten. In 1961 werd een tweede fabriek van telecommunicatieapparatuur in Sneek in 1961 een begin gemaakt.

In 1946 werd een nevenbedrijf gevestigd aan de Abstederdijk in Wageningen — de voortzetting van een oude fabriek in dezelfde beleving — juist tien jaar later gevestigd op een tweede vestiging daarvoor aan de Keulsekade en in Wageningen voor een montagehal in de Maanweg.

In 1961 werd begonnen met de bouw van een fabriek in Sneek waar

gebied (onder andere tropentoestellen), gebruik (tafeltoestellen, radio meubels, zogenaamde portables, autoradio), enz. Tot het assortiment behoren ook radio-grammofoons en platen spelers in verscheidene uitvoeringen.

Uit de rubriek stofzuigers ontwikkelde zich in de loop der jaren geleidelijk die der elektrisch-huishoudelijke toestellen, welke thans — naast

ir J. Bloemsma, L. W. van der Heem,
P. H. J. van der Heem

verscheidene huishoud- en industrie-stofzuigers — onder meer vloerwrijvers en -boenders, ventilatoren en elektrische bedverwarmingsdekens omvat.

Voor elektrische handboormachines is het bedrijf thans de enige fabrikant in Nederland. Nauw hiermee verwant is de amateurgereedschapsuitrusting, het antwoord van het bedrijf op het Doe-het-zelf-verschijnsel.

De in 1948 aan de markt gekomen bromfiets, de Solex, is de enige brommer die trouw gebleven is aan het ontwerp destijds reeds vele jaren voor ogen staande ideaal: fietsen zonder trappen.

De Solex-motor wordt volledig in eigen bedrijf vervaardigd in de fabriek aan de Maanweg en vervolgens geleverd aan de Eerste Nederlandse Autorijwielfabriek — ENAF — NV (een vennootschap waarvan alle aandelen in bezit van Van der Heem zijn en waarvan de naam autorijwiel de voorganger is van wat men thans over het algemeen bromfiets noemt), gevestigd aan de Laakweg. Daar vindt de fabricage plaats van het rijwiel en de eindmontage.

Naast verschillende soorten televisietoestellen wordt de telecommunicatie-apparatuur van steeds grotere betekenis. Zo had van der Heem in geldwaarde uitgedrukt het grootste aandeel in het eind 1956 in gebruik genomen radarsysteem voor de beveiliging van de scheepvaart op de Nieuwe Waterweg.

In 1960 ontving het bedrijf een belangrijke order voor de zend- en ontvangapparatuur ten behoeve van de door een aantal NAVO-landen in ge-

L. W. van der Heem

trouwd aan een eigen verkooporganisatie, de eveneens in Den Haag gevestigde naamloze vennootschap Verkoopkantoor van der Heem, die in ruim 100 landen haar vertegenwoordigingen en steunpunten heeft. Bij de export van de producten worden verschillende merken gebruikt, aangepast aan de omstandigheden van de markt.

De heer van der Heem was lid, en voorzitter van het college van commissarissen van de volgende ondernemingen:

Van Kempen en Begeer (Koninklijke Nederlandse Fabrieken van Gouden en Zilveren Werken), Zeist;

Celluloselakkfabriek, Tiel;

„Industrie”, Vassen;

Gereedschappenfabriek J. H. Rohn, Sassenheim;

R. S. Stokvis en Zonen, Rotterdam;

J. C. van Straaten's Lift- en Machinefabriek, Den Haag;

De Wit's Textielnijverheid, Helmond.

In 1949 werd de heer van der Heem benoemd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau en in 1961 tot Ridder in de Orde van de Nederlandsche Leeuw.

Al dit werk, al die commissariaten en ook die onderscheidingen zijn de vrucht van de activiteiten van een grote persoonlijkheid. Sterke determinanten in die persoonlijkheid waren „knutselen” en „bouwen”, naast „vechtlust”, „inzicht” en „goedhartigheid”. „Werken en leven” was bij de heer van der Heem bijna letterlijk één. Typerend is deze zinsnede uit het personeelsblad van de onderneming: „volgens het bevolkingsregister vrijgezel, is hij in feite getrouwd met zijn fabriek” en „zelf een man van strikte eerlijkheid, duldt geen onrechtvaardigheid. Door zijn helder inzicht en groot doorzettingsvermogen is hij voor zijn omgeving een inspirerend voorbeeld, onder wien het een genoegen is te werken”.

L. W. VAN DER HEEM

Van geachte zijde worden wij erop attent gemaakt, dat de heer L. W. van der Heem, aan wiens werk wij in verband met zijn overlijden een artikel wijdden, in 1958 in het huwelijk is getreden. Deze mededeling corrigeert de passage, die wij aan een bedrijfspublicatie van enkele jaren geleden ontleenden, een zinsnede, waaruit de vrijgezellenstaat van de heer van der Heem bleek.

Het spijt ons, dat wij deze vervelende vergissing maakten.

Financieel Dagblad

16 november 1962

MENEER LEO

Met „meneer Leo”, zoals hij bij Van der Heem genoemd werd, is een persoonlijkheid heengegaan, een man die ieder ten voorbeeld kan worden gesteld. Niet alleen om de vele initiatieven die hij nam, om de vele plannen die hij had én uitwerkte. Niet alleen om zijn stoere werkkraft, óók nog na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd en ondanks een minder goede gezondheid. Maar meer nog om zijn mens-zijn in de ware betekenis van het woord, zonder dat het „doe wel naar mijn woorden, maar niet naar mijn daden” op hem behoefde te worden toegepast. Hij hield niet van mooie woorden, wel van mooie daden om het maar eens heel eenvoudig te zeggen.

Want hij was eenvoudig en is dat gebleven, — ondanks het feit dat hij dan toch maar uit het niets een onderneming met vijfduizend werknemers heeft weten op te bouwen. En wanneer men hem daarover een compliment maakte, zei hij: „Ik heb geboft en ik heb goede medewerkers gehad.”

Hij had een warme belangstelling voor mensen die hij ontmoette. Voor de oorlog waren wij bij hem om voor „Nederlands Fabrikaat” te schrijven over zijn nieuwe fabriek. Toen wij daar na de oorlog terugkwamen — nu voor de Voorburgse Courant — haalde hij een boekje uit zijn bureau, een overdruk van dat artikel. Dat had hij dus altijd bewaard.

Hij gaf ons de primeur van de Solex: wij mochten erover schrijven voordat het nieuws aan de „grote” pers werd verstrekt.

Meneer Leo zorgde na de oorlog dat „zijn huisorkest”, Forum Hadriani, nieuwe uniformen en schellebomen kreeg. Toen in het Forum Theater voor het eerst de Van der Heem Mars werd gespeeld (waarvoor wij de woorden maakten) kwam hij heel ontroerd bedanken: „Wat heb je me daar een plezier mee gedaan....”

Bij het jubileum van Van der Heem N.V. keek hij, toen de pers bij hem kwam, met meer trots naar een koperen vaas, door hemzelf op de draaibank gemaakt, dan naar de inmiddels bijgebouwde nieuwe complexen.

In het begin kende hij iedereen die

bij hem werkte. Later was dat vanzelfsprekend niet meer het geval en dat hinderde hem, want hij vond het fijn, de werkplaats binnen te komen en volkomen op de hoogte te zijn van het wel en wee van zijn mensen.

„In zo'n groot bedrijf kun je ook van je mensen niet bij je thuis vragen wie je wilt”, verzuchtte hij eens. „Want dat geeft schele ogen....”

Hij vond dat grote bedrijf niet gezellig meer. Door allerlei bepalingen, wetten en wat nog meer was het hem onmogelijk al zijn plannen te verwezenlijken. Ook dat hinderde hem wel eens. En ook in zijn persoonlijk leven ondervond hij veel moeilijkheden.

Maar voor wie hem goed kende is hij een goed vriend geweest, die nooit vergeten zal worden.

F. L. H.

Voorburgse Courant
2 november 1962

LIJST VAN BLOEMSTUKKEN

+ ENIGE FOTO'S

X
XXX
X

Van afdeling
Public Relations

Den Haag-Maanweg
november 1962

LIJST VAN BLOEMSTUKKEN
BIJ HET OVERLIJDEN VAN
DE HEER L.W. VAN DER HEEM

1. Mevr. G. den Berger-Desperoux	krans met rozen
2. Hr en mevr. Zaaier-Hannesen	groot bloemstuk
3. Directie en commissarissen Van Straaten's Liften	groot bloemstuk
4. Ruys & Co, Korte Vijverberg	groot bloemstuk
5. Kinderen van mevr. Dijkgraaf	groot bloemstuk
6. FOEGIN	groot bloemstuk
7. W. Greve en F.L. Greve	groot bloemstuk
8. L. Breurkes en echtgenote	groot bloemstuk
9. Hr en mevr. Cronheim-Rosenbaum en Walter	grote krans
10. Directie Ned. Siemens Mij	grote krans met paarse linten
11. Directie Levensverzekering Mij Nillmij	grote krans
12. Hr en mevr. Oosterhof-Feenstra	orchideeën
13. G.W. IJsselsteijn, dir. N.V. Corona	bloemstukje
14. Drukkerij Tulp	grote krans
15. Directie Van der Heem N.V.	grote krans
16. Gezamenlijk personeel Van der Heem N.V.	zeer grote krans
17. Zus, Louis en de kinderen	grote krans
18. Commissarissen en directie CLF Tiel	grote krans
19. College van commissarissen De Wit's Textiel	grote krans
20. N.V. Cellulose Lakfabriek Brussel	grote krans
21. Raad van bestuur van De Wit's Textiel- nijverheid en N.V. Helmondsche Textiel Mij	grote krans
22. Rotary Club Voorburg, bestuur en leden: de commissaris P.	bloemstuk
23. S. Mante	krans
24. M. Felten-Vos en J. Felten	bloemstuk rode anjers
25. Eerste Ned. Accountantskantoor } Moret en Starke }	groot bloemstuk
26. Van der Heem Mannenkoor	bloemstuk
27. Oud-commissarissen en directie Machinefabriek Frans Smulders N.V. }	krans met bloemen
28. Mej. Bakker, Gerrit en Van Leeuwen	bloemstuk
29. Zuster Mies, H.A. Bruna en Lientje	grote krans
30. Directie Draka	grote krans
31. Commissarissen Van Kempen & Begeer	bloemstuk-anthurium
32. Grand Hotel Central, directie	bloemstuk-chrysanthen
33. Hr en mevr. Berk-vdReijden, Kampen	grote krans
34. Directie en commissarissen WILSON, Gasmeter- fabriek }	grote krans
35. N.V. W.B. van den Berg, Den Haag	groot bloemstuk
36. Directie Ned. Standard Electric Mij N.V.	groot bloemstuk
37. Han Beck (K. Herberts Lakfabr.)	bloemstuk
38. Dr Kurt Herberts & Co Wupperthal	bloemstuk
39. Ben en Krijn Scheepmaker	grote krans
40. Hr en mevr. Van Waasdijk-Vroom	bloemstuk (lelies)
41. F. de Hartog	grote krans
42. De gezamenlijke onderdirecteuren	grote krans

Van afdeling
Public Relations

-2-
Den Haag-Maanweg
november 1962

43. Hr en mevr. Oosthoek-Van Vlierden, } Maurits De Brauwweg 31	bloemstuk
44. Directie J.B. van Heijst & Zn	grote krans
45. Hr en mevr. Haveman-Van Loon } Hr en mevr. Prins-Van P.(?) }	bloemstuk
46. Commissarissen en directie VSF Leeuwarden	grote krans
47. Directie Indola	grote krans
48. Hr en mevr. J. van der Linden	bloemstuk
49. Commissarissen Van der Heem N.V.	grote krans
50. Directie Holland Electro	bloemstuk
51. Jaap en Mien Prummel	bloemstuk
52. Directie en commissarissen R.S. Stokvis & Zn	grote krans
53. Personeel R.S. Stokvis & Zn	grote krans
54. C.E. van der Heem-van Lier } hr en mevr. W. van der Heem }	bloemstuk
55. Marthe en Martin } Dora, Gerard en de kinderen } Lien, Herman en kinderen }	bloemstuk-chrysanten(bruin)
56. J. Bulte Utrecht	bloemstuk
57. Raad van bestuur en directie Vredestein	grote krans
58. Fam. Jac. van Randwijk	grote krans
59. Fa Drijer	grote krans
60. Hr Robers en G. Robers-Brinkman, } Milletstraat 52, Amsterdam }	bloemstuk
61. H.A. Knupfer en P.H. Knupfer, } Geveke & Co, afdeling Warmtetechniek }	krans
62. Fa K.W. v.d. Staal en Co	bloemstuk
63. Directie Octrooibureau Polak & Charlouis	krans
64. Hollandse Bank-Unie Den Haag	grote krans
65. Mr G. Berk, Arie Schefferstraat 111 DHaag	grote krans en bouquet
66. E.G. Parramore Gen. Man., } Jan van Nassaustraat 19, Den Haag }	bloemstuk-orchideeën
67. T. White Wilson	bloemstuk(anjers & bougainvillee)
68. Hr en mevr. Van Duren-Vaandrager	bloemstuk(anjers & chrysanten)
69. Hr en mevr. Van Luttervelt-Vermeulen	bloemstuk(orchideeën & chrys.)
70. Hr en mevr. Weiss-Granpré Molière, } Laan van Nieuw Oosteinde 17, Voorburg }	bloemstuk
71. Fam. Braakman	bloemstuk
72. P.J. Noordeloos en A.C. Noordeloos, } Woninginrichting, Adelheidstraat 85 }	bloemstuk
73. M. et Mme Stokvis, Saint Chameron-Paris	bloemstuk
74. N.V. Volt Tilburg	grote krans
75. Bert en Cecile	bloemstuk
76. Philips PTI Hilversum	grote krans
77. Mevr. Stokvis-Haagman	bouquet rode rozen
78. Hr en mevr. Gussenhoven-Verbij	bloemstuk
79. Foto Beck	bloemstuk
80. Isola-Werke A.G. Düren	krans
81. Directie KLM Den Haag	krans(o.a. chrysanten)
82. Van Houweninge en IJsselstijn	bloemstuk
83. Leonoor en Pieter	bloemstuk
84. Directie Hotel Wittebrug	grote krans chrysanten
85. Philips Nederland N.V.	grote krans chrysanten
86. Mevr. Haagman en kinderen	bloemstuk-gemengde kleuren
87. Espa GmbH Wupperthal	grote krans witte lilies

Van afdeling
Public Relations

Den Haag-Maanweg
november 1962

88. Romal, directie	krans
89. Bestuur en leden Forum Hadriani	krans
90. Alfred Thun & Co	grote krans
91. Vincenz Wiederholt	grote krans
92. Borstlap en Zn, Seinpoststraat 70-71-72	bloemstuk
93. Raad van bestuur Lindeteves-Jacoberg	grote krans
94. Directie IKI Voorschoten	grote krans
95. Van Uw Belgische Vrienden, Brussel } fam. Leewin	grote krans
96. Fa Dopmeyer	bloemstuk
97. Personeel fabriek Sneek	krans
98. Directie Intervam N.V.	bloemstuk
99. Hr en mevr. Van Nauta Lemke- } Schagen van Leeuwen	bloemstuk
100. Hr en mevr. Termote-Leonard Voorburg	bloemstuk
101. Fa Herman Brouwer Amsterdam	bloemstuk
102. Directie B. Minkema & Zonen	bloemstuk
103. Directie AEG Amsterdam	bloemstuk
104. W. en R. Wilson en familie	bloemstuk
105. F. de Bruyn, Fineer- en Houthandel	krans
106. Multiper N.V.	bloemstuk
107. Directie N.V. Cemsto	bloemstuk
108. Schildersbedrijf Mulder en Bemmelman	bloemstuk
109. L. van der Grinten N.V. Venlo	bloemstuk
110. Onkenhout en Onkenhout N.V.	bloemstuk
111. Promotiecollega's Hoofdcursus Kampen 1919	grote krans
112. Mevr. v.d. Trappen	bloemstukje
113. Kon. Fokkerfabrieken	grote krans
114. Fa Stemerding	bloemstuk
115. Familie Sauer	bloemstuk
116. J.M.F.A. van Dijk en familie	bloemstuk
117. Bill Arnold Watliff Comp. London	bloemstuk-orchideeën
118. Commissarissen en directie } N.V. Industrie v/h vLohuizen en Co	bloemstuk
119. Directrice Kindertehuis Vliet en Burg Vbg	bloemstuk
120. Herr und Frau Jenny Zürich	grote krans
121. Hr en mevr. Van der Poel-Aronds	bloemstuk
122. Bestuur van de Stichting Firato	bloemstuk
123. D.J. Lucas & Zn	bloemstuk
124. Raad van bestuur N.V. Philips'Gloeil.	krans
125. A. Gemmink & Zonen, Noordeinde 204	bloemstuk
126. Commissarissen en directie en personeel } Enkes N.V.	grote krans
127. Directie N.V. Holl. Signaal	grote krans

Alsmede enkele aan het woonhuis bezorgde tuiltjes bloemen van onbekende gevers

XXXXXXXX
XXXXXX
XXX
X

